

HỘI THẢO

**Phương pháp nghiên cứu tri thức bản địa trong việc ứng phó với biến đổi khí hậu
đặc biệt là thủy tai tại khu vực nghiên cứu của dự án**

(Biên bản ngày 1.7.2013)

Thời gian: 14h00-16h00

Thành phần:

1. WP2: IPSS: Ms. Ngọc, Trọng, Hạnh
2. WP5: ĐH KHTN: anh Huy, Hà Thành và Thủy
3. Các thành viên của dự án CPIS

1. Ms. Ngọc – đại diện cho WP2 trình bày phương án thiết kế nghiên cứu

- Cần cung cấp đầy đủ tài liệu cần thiết cho các thành viên nhóm nghiên cứu
  - Cần kế hoạch làm việc cụ thể
  - Cần có cán bộ địa phương đi cùng, mapping địa bàn
  - Tập huấn điều tra viên
  - **Phương pháp tiếp cận và cách thức tổ chức thực hiện**
    - WP2 và 5 liên quan đến nhau, lồng ghép kiến thức bản địa để làm giảm thiểu tính dễ bị tổn thương của thiên tai; cùng là điều tra cộng đồng. Ý tưởng ban đầu là muốn kết hợp 2 cuộc điều tra vào một. Nếu nghiên cứu can thiệp cần có nghiên cứu nhóm chứng, nghiên cứu trên hai nhóm can thiệp và đối chứng: điều tra tác động đợt lũ năm 2012, sau đó điều tra lặp lại vào năm 2014. Tuy nhiên, do hạn chế kinh phí nên nhóm quyết định lấy nghiên cứu hồi chứng lịch sử, lấy mốc là đợt lũ lịch sử năm 2010. Cần bóc tách được tác động của các yếu tố kinh tế xã hội khi đánh giá tác động bởi lũ lụt.
    - WP5: Phần đánh giá tác động và tính dễ bị tổn thương sẽ sử dụng thông tin từ nghiên cứu định lượng
    - WP2: sử dụng định tính
- ⇒ 2 nhóm sẽ làm điều tra trong cùng một thời gian để tiết kiệm nguồn lực
- ⇒ Tuy nhiên, sau khi nhóm Đan Mạch sang yêu cầu phải chạy điều tra định lượng trước và định tính sẽ làm sau vào khoảng tháng 10/2013. Đ/c Ngọc và Tuấn đã đồng ý và thầy Tân cũng đã chấp nhận.
- ⇒ Nghiên cứu định lượng sẽ tiến hành trước, dựa vào kết quả nghiên cứu định lượng sẽ chọn khoảng 70 case để nghiên cứu.
- ⇒ Nghiên cứu định tính sẽ có sự tham gia của chuyên gia Đan Mạch.
- ⇒ Vấn đề hậu cần trong nghiên cứu định lượng, nhóm WP2 sẽ chỉ tham gia với tư cách góp ý, hỗ trợ cho nhóm WP5 trong điều tra định lượng, không thể tham gia đi thực địa cùng nhóm WP5. Yêu cầu cần làm rõ trách nhiệm của các bên

2. Các ý kiến trao đổi

+ Ý kiến 1:

- Ban đầu dự án xây dựng với 6 nhóm WP, hướng vào hai yếu tố: tác động của thủy tai đối với sản xuất nông nghiệp và thủy sản, không hướng đến các tác động khác như dân số, ... Mục tiêu cuối cùng là hệ thống thông tin được xây dựng, được số hóa, không gian hóa,
- Vấn đề là làm sao để các nhóm có sự phối kết hợp và chia sẻ thông tin với nhau. Nhưng hiện nay các nhóm vẫn chưa tạo dựng được mối quan hệ hợp tác giữa các nhóm.
- Nhóm anh Huy nhiệm vụ chính là đánh giá tác động. 2 năm trước đã tham gia dự án đánh giá tác động của BĐKH ở Hội An. Sử dụng công cụ của UNHABITAT – phương pháp này đã được áp dụng, phổ biến ở nhiều nước trên thế giới.
- Vấn đề quan tâm hiện nay là questionnaire, cần quyết định nội dung thông tin cần thu thập để đáp ứng mục tiêu nghiên cứu
- Lựa chọn đối tượng điều tra và số lượng mẫu điều tra

+ Ý kiến 2:

- Trong bảng hỏi hiện nay chưa phân được đâu là nội dung để đo lường phần đánh giá tác động, đâu là phần đánh giá tính dễ bị tổn thương
- Trước đây đã yêu cầu nhóm Đan Mạch làm literature review dựa trên kinh nghiệm của họ nhưng họ không làm mà họ yêu cầu bên mình xây dựng bảng hỏi và họ chỉ đóng góp vào bảng hỏi nhưng không biết cơ sở khoa học của họ là gì
- Cần lựa chọn 1 khung lý thuyết để WP5 dựa vào trong thu thập thông tin và xây dựng bảng hỏi
- Dự án có một số vấn đề: trong phân nhóm cần dựa trên phân chia công việc sau đó mới đến hậu cần đi kèm

+ Ý kiến 3:

- Cần xem lại nội dung bảng hỏi, điều chỉnh phù hợp với nội dung, mục tiêu dự án -> có thể hoãn điều tra để chuẩn bị tốt công việc này.

+ Ý kiến 4:

- Cần thống nhất về công việc giữa WP 2 và 5 để thực hiện các công việc chuyên môn của các nhóm nhằm đảm bảo các mục tiêu đầu ra của dự án
- Phương án: kết hợp hay tách riêng 2 cuộc điều tra định lượng và định tính
- Điều tra định tính sẽ được xây dựng kế hoạch sau khi kết thúc điều tra định lượng

+ Ý kiến 5:

- TOR của các nhóm sẽ là căn cứ để thực hiện dự án. Mỗi nhóm có một sản phẩm cần nộp vào mỗi thời gian. Ví dụ: sản phẩm thứ 3 của WP5 là xây dựng bản đồ sau khi có các đợt thực hiện điều tra thực địa
- Các nhóm cần thống nhất về các sản phẩm đầu ra, dữ liệu đầu ra để chia sẻ giữa các nhóm
- Hỏi: Cơ sở dữ liệu đã được chuẩn hóa của WP2 là gì?

+ Ý kiến 6:

- Đang muốn dựa thông tin từ phía chuyên gia Đan Mạch và format design của bên WP6 của Kiên. Sau đó các dữ liệu thu được từ WP2 sẽ được phân nhóm, phân tầng các nhóm

nội dung. Yêu cầu đối với bên WP6 là phải xây dựng dưới dạng mã nguồn mở để bổ sung các kiến thức bản địa vào. WP2 hiện nay cái cơ sở dữ liệu đang là dạng mờ nhất. Cần phải bàn lại giữa các nhóm?

+ Ý kiến 7:

- Muốn là tích hợp dữ liệu của hai nhóm
- Vấn đề muốn trao đổi tiếp theo là về bảng hỏi. Với nội dung bảng hỏi hiện nay thì thấy có nhiều nội dung “thừa” so với mục tiêu của WP5
- Vấn đề chọn mẫu 100% số hộ của địa bàn điều tra được chọn

+ Ý kiến 8:

- Việc chọn mẫu ban đầu được bàn bạc là chọn mẫu ngẫu nhiên. Cỡ mẫu để đảm bảo tính đại diện 95% là khoảng 400 mẫu trên 1 đơn vị điều tra (xã), cỡ mẫu điều tra không biết tổng số hộ điều tra. Nếu lấy độ tin cậy 90% thì cỡ mẫu là 100, lấy hệ số size effect là 2. Tùy thuộc vào tài chính đi kèm. Lập danh sách toàn bộ số hộ, tính bước nhảy và chọn cỡ mẫu cần thiết.
- Nhưng liên quan đến tính dễ bị tổn thương thì phải chọn vùng địa lý chịu tác động
- Phương án thứ hai là chọn monograph: chọn 1 thôn bị tác động, điều tra toàn bộ số hộ gia đình trong địa bàn. Phải vẽ bản đồ các thôn điều tra bị tổn thương và so sánh với các vùng khác không bị ảnh hưởng. Về bản đồ tự nhiên, chỉ xác định được vị trí nằm trong đê hay ngoài đê
- Hơn nữa tác động không chỉ có tác động tiêu cực mà còn có tác động tích cực.

+ Ý kiến 9:

- Đã fix điểm điều tra thực địa chưa?
- Cách lấy mẫu định tính cho WP2 sẽ dựa trên mẫu điều tra của WP5? Trùng hay không trùng?

+ Ý kiến 10:

- Về cơ bản đã chốt rồi.
- Yên Hồ thôn 5 ở trong đê nhưng lại là thôn úng nhiều nhất
- Chú ý địa bàn: Võ Ninh, Quảng Bình thì chưa đi thực địa. Có nghề nấu rượu và chăn nuôi, nhưng địa bàn hiện nay cần tập trung là nuôi trồng thủy sản, có nhiễm mặn, sụt lún -> không cấy trồng được

+ Ý kiến 11:

- Vấn đề cần thiết bây giờ là phải xây dựng thống nhất 1 khung lý thuyết được áp dụng. Từ đó, đưa vào xây dựng bảng câu hỏi. Điều tra thử bảng hỏi rồi finalize sau đó mới xây dựng kế hoạch điều tra
- Nếu có đi thực địa với GS.Tân thì mình sẽ khảo sát lại 3 địa điểm nghiên cứu -> quyết định phương pháp lấy mẫu: chọn mẫu đại diện hay
- Cần xác định đặc trưng của 3 địa bàn?
- Nhóm WP2 có thể chia sẻ về phương pháp chọn mẫu.
- Nhiệm vụ của nhóm WP5 là cần chỉ ra được nhóm hộ dễ bị tổn thương (tiêu chí nào) để có thể xây dựng khuyến nghị về chính sách hỗ trợ

+ **Ý kiến 12:**

- Tất cả các đê nằm ở cạnh Sông La
  - + Hưng Nhân: Ngoài đê
  - + Yên Hồ: Trong đê, vùng trồng lúa giống cao sản
- Phương pháp tối ưu là chọn mẫu ngẫu nhiên đại diện để mình có thể làm ngoại suy cho địa bàn khác. Tuy nhiên, phương pháp này phức tạp hơn: Phải lập giàn mẫu (danh sách toàn bộ hộ gia đình trong xã), chọn theo phương pháp chọn mẫu máy móc. Không sử dụng kỹ thuật phân tầng mẫu
- Phương pháp thứ hai kết hợp phân tầng mẫu theo thống kê địa lý, nhân khẩu: chọn cấp xã, vẽ bản đồ mô tả đặc tính của từng thôn Ví dụ: thôn a và b nghèo nhưng không ngập, phân nhóm thôn giàu, nghèo, trung bình... Cần mapping hết toàn bộ các thôn trong xã -> cần xây dựng tiêu thức tiếp cận đối với từng thôn -> quyết định lựa chọn thôn nào để điều tra. Bước 2: Chọn hộ
- Một số biến số về hộ: Loại nhà, đất nông nghiệp, hoạt động kinh tế chính (hoạt động nông nghiệp, buôn bán), cơ cấu nguồn thu (nguồn thu nhập chính, nguồn thu nào bị ảnh hưởng của WD)

+ **Ý kiến 13:**

- Thông tin về bản đồ của địa bàn điều tra
- Cần thống nhất số lượng điều tra viên, tiêu chuẩn chọn điều tra viên, xây dựng định mức điều tra cho 1 phiếu (kinh phí cho đối tượng, -> trao đổi với Đại học Vinh và ĐH Quảng Bình